

kezett? Raffael nem bírta kiheverni a rettenetes megrázkodtatást. Nagysokára felocsudott ugyan ájulásából, de ijesztően csendes, fásult maradt, Egy szóval sem említette a farsangi est eseményeit, nem ejtette ki többé Margherita nevét. Mintha azoknak az elemeknek egyike, amelyek az embert mint mikrokosmost alkotják, a tűz kialudt volna benne. Szemének nézése furcsán üres volt, járása, taglejtése, beszéde olyan, mint azoké a mesterséges gépembereké, amelyeket a régi írók tanúsága szerint őseink létrehoztak. Még dolgozni is próbált, de órák hosszat csak üldögélt festőállványa előtt, maga elé bámulva, egyetlen ecsetvonás nélkül. Néha még engem sem ismert meg, más-kor szintelen, tompa hangon mondta utánam az imádságokat. De voltak napok és borzasztó éjszakák, amikor kimondhatatlan kínok közt vergődött, vonaglott, sírva, hörögve, nyögve, kiáltozva. Minden ily roham után, amely hosszú órákig tartott, nyugodtabb és gyengébb lett. Így váltakozott ez végtelen napokon, örökkévalóknak tetsző heteken át, a nagybőjt végéig, amikor is, mint tudjátok, Megváltónk kereszthalálának napján az Úr kegyelme véget vetett szenvedésének. Nem ébredt fel többé ájulásából.

Don Bartolommeo elhallgatott. A festők szótlan hallgatták végig elbeszélését és annak befejezése után is egy darabig csendben ültek ott. Majd halkan, el-elakadozva még elbeszélgettek kissé, kiitták maradék borukat. De későre járt az idő, a bársonyfekete égen sziporkáztak a csillagok. Felkerekedtek, Don Bartolommeót felsegítették a kordéra. Az külön-külön mindegyiküktől elbúcsúzott, majd már fenn ülve, visszafordult feléjük és megáldotta őket:

— Pax sit semper vobiscum.

És ők még ott álltak egy darabig, szótlanul nézve a fogat után, még akkor is, amikor az már rég eltűnt a sötétben és már csak az öszvérek csengőinek egyre halkuló zenéje hallatszott. Aztán ők is elindultak Róma felé.

Éber László.

Rinascimento. Valér Erik fametszete.